

Stran: 53, 52, 54, 55

Rubrika: /

Žanr: poročilo

Površina članka: 2492 cm²

PROFIL

52 LASTNA
IZBIRA

FOTOGRAFINJA KATHARINA HESSE, KI V OKVIRU FESTIVALA MESTO ŽENSK PREDSTAVLJA ZGODBE PROSTOVOLJNIH TAJSKIH PROSTITUTK
VANJA PIRC, FOTO BORUT PETERLIN

Črtaste tapete in razmetana prazna postelja v pritajeni zelenkasti svetlobi. Na pol gola postava, ki sedi na postelji. In zelen šal, ki ji zakriva celoten zgornji del telesa. Mlada ženska, fotografirana iz profila, ki zre v ogledalo in se ob tem z eno roko, v kateri ima črtalo za ustnice, naslanja nanj. Čedni obraz mlade ženske azijskih potez. Dekle v belem miničicu in z rdečimi krili, ki sloni na betonskih stopnicah in razkazuje svoje mišičaste noge. Povsem razgaljena mlada ženska, »oblečena« zgolj v rožnato šminčko. Gole prsi, ki jih grabijo roke, ki ne pripadajo istemu telesu.

Vsi ti motivi in še številni drugi, še bolj subtilni, pa tudi še bolj neposredni, so zabeleženi v seriji fotografij z naslovom *Lastna izbira* (*Human Negotiations*). V minulih letih so nastale v glavnem mestu Tajske, v eni od svetovnih turističnih prestolnic in hkrati tudi eni od svetovnih prestolnic spolnega turizma. Prostitucija na Tajskem sicer ni legalizirana, a vsak, še tako bežen pogled na ulice Bangkoka nesramežljivo kaže na to, da je izjemno razširjena. »Podatki o tem, koliko prostitucije je na Tajskem, so različni in zato nezanesljivi. Dejstvo pa je, da je je veliko. Zasedila sem celo podatke, da naj bi bila vsaka druga Tajka najmanj enkrat v nekem obdobju svoje ga življenja prostitutka. To je ogromna številka, ki pa bi jo imeli Tajci gotovo za žaljivo in bi jo zanižali. Deloma zato, ker verjetno ne drži, deloma pa tudi zato, ker se temu uradno ne reče prostitucija,« pravi KATHARINA HESSE, fotografinja, ki bi jo na cesti zaradi videza, visoke in vitke postave, najverjetneje zamenjali za nekdanjo manekenko, sicer pa je avtorica zgoraj opisanih fotografij. Njihova posebnost nista le voajersko sledenje tajskim prostitutkam v njihovo delovno okolje, ulice, hotelske sobe in celo postelje, temveč tudi zaveza, da so na njih dokumentirane le tiste ženske, ki v prostitucijo niso bile prisiljene, temveč so si jo prostovoljno izbrale za vir zaslužka.

Hessejeva je v serijo uvrstila 128 fotografij, osem izmed njih pa jih je v teh dneh prvič na ogled v Evropi. Zanimivo je, da je njihova premierna

LASTNA IZBIRA MLADINA 41 15. 10. 2010

Stran: 53, 52, 54, 55
 Rubrika: /
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 2492 cm²

LASTNA IZBIRA MLADINA 41 15. 10. 2010

1. Katharina Hesse, avtorica projekta Lastna izbira (Human Negotiations)
2. Na fotografijah so le tiste ženske, ki v prostitucijo niso bile prisiljene, temveč so si jo prostovoljno izbrale za vir zaslužka.
3. Mnoge od portretirank imajo stalne stranke.

predstavitve pripadla ravno Ljubljani, kamor so jih zvalile organizatorke festivala sodobnih umetnosti Me sto žensk, ki v ospredje postavlja žensko ustvarjalnost. Fotografije Hessejeve, ki so nastale v sodelovanju s fotografkinjo in pisateljico LARO DAY, ki zaradi službenih obveznosti tokrat ni mogla priti v Ljubljano, si lahko ogledate na razstavi *Korak naprej, dva koraka nazaj*, ki jo, skupaj z deli številnih drugih umetnic, do 29. oktobra gosti Galerija Škuc.

FOTOREPORTERKA

Da se je Hessejeva odločila v projektu *Lastna izbira* analizirati življenje v jugovzhodni Aziji, ni presenetljivo, saj te celine tokrat ni odkrivala prvič. Odkriva jo že vse od začetka 90. let, ko se je ob koncu študija kitajščine v Parizu odločila, da svoje teoretično znanje o Kitajski, njeni zgodovini in kulturi nadgradi z enoletnim bivanjem v tej azijski velesili. Prvo leto je minilo hitro, in ker se ji je zdelo, da je izkusila le majhen del kitajskega vsakdana, je ostala še eno leto. In potem še eno in še eno. Zdaj je tam že sedemnajst let.

Velik vpliv na njeno odločitev, da ostane na Kitajskem, je imelo družene s skupino študentov, ki so si iskali prakso v medijih, saj je takrat tudi sama oddala prošnjo in tako postala praktikantka pri Newsweeku. Potem ko je že opravila prakso, je ta ameriški tedenik na Kitajsko poslal priznane fotografa, sicer avtorja številnih Newsweekovih naslovnih, PETRA TURNELVA, in Hessejevo so angažirali kot njegovo asistentko in prevajalko. Medtem ko mu je pomagala, jo je začel spodbujati, naj tudi sama vzame v roke fotoaparata, s tem pa je odločil-

» Povedala je, da tisti teden sicer dela kot prostitutka, a še teden prej je bila natakarica v kavarni, dva tedna pozneje pa se ji je obetal neko drugo delo.«

no začrtal njeno poklicno pot. »Pred tem sem se s fotografijo ukvarjala le v prostem času. Ko mi je pokazal nekaj prijemov, pa sem pomislila, hej, tudi jaz želim početi tole, pa še plačana bom za to. Takšno razmišljanje je bilo seveda zelo naivno, saj se takrat še nisem zavedala, kako zelo slaven je Turnely,« se spominja Hessejeva. A res je postala fotoreporterka. Prvih nekaj let je delala za Newsweek, nato za Gettyjevo

tiskovno agencijo, medtem pa je fotografije objavljala tudi drugod, denimo v Spieglu, Sternu, Zeitu in Vanity Fairu. O svojih prvih fotografijah danes pravi, da so prikazovale zelo stereotipne podobe Azije, kakršne so kmečka opravila in pokrajinski motivi. Pozneje so jo prevzele zgodbe, ki pa jih je praviloma delala po naročilu in niso bile vedno tako zanimive, kot bi lah-

ko sklepali na prvi pogled. »Ko se je Kitajska pripravljala na olimpijske igre, ki so bile leta 2008, je bilo dela vse več, in takrat sem ugotovila, da me vse skupaj že blazno dolgočasni ne glede na to, koliko denarja dobim za to delo. Delo se mi je zdelo tudi že zelo površinsko. Enkrat sem fotografirala najbogatejše ženske na Kitajskem, drugič najboljše hotele. Kar naprej sem morala delati portrete, portrete, portrete nekih ljudi, za ka-

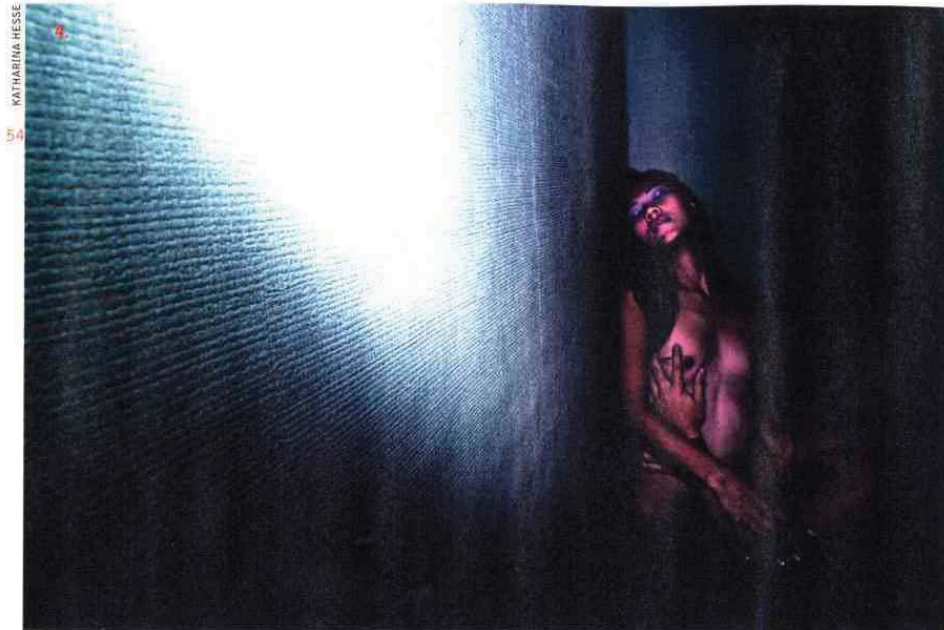
tere mi v resnici sploh ni bilo mar,« pravi Hessejeva. Medtem ko se je profesionalno ukvarjala s fotožurnalizmom, so jo ves čas mikali tudi bolj osebni, tematski dokumentarni projekti. Prvega takšnega projekta se je lotila že konec 90. let, ko se je napatila v pekinški underground, k mladim pankerjem. »Fotografirala sem jih skoraj eno leto in bili so zelo kooperativni, a sama sem

Stran: 53, 52, 54, 55
 Rubrika: /
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 2492 cm²

LASTNA IZBIRA MLADINA 41.15.10. 2010

KATHARINA HESSE
4

4. Intimnih trenutkov s Hessejevo in posledično z javnostjo niso delile prostitutke, temveč tudi moški, ki so jim plačali za spolne odnose.
5. Veliko žensk se odreče prostituciji, ko dobijo fanta, ki jih vzdržuje. Če se z njim razidejo, se vsaj začasno pogosto vrnejo k nekdanjemu poslu.
6. Večina žensk, ki jih je fotografirala, je starih med 22 in 25 leti.
7. Moški na fotografijah niso najeti igralci, temveč njihove dejanske stranke, tako turisti kot tudi domačini.
8. Morda gre sproščenost pripisati tudi temu, da so vsem osebam na fotografijah obljubili, da te ne bodo objavljene na Tajskem.

OBJEKTIV MED RJUHAMI

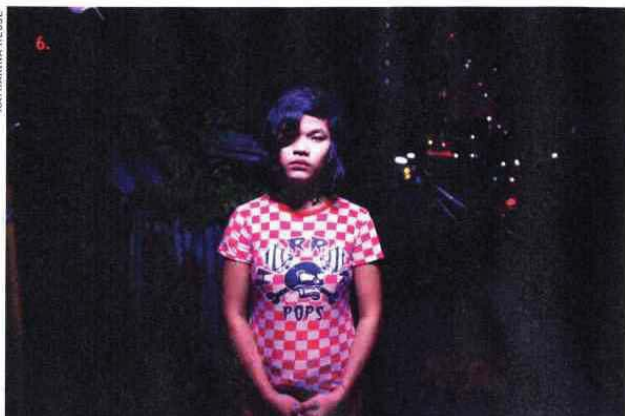
Prostovoljne tajske prostitutke je začela fotografirati leta 2007. Prijavila se je na fotografsko delavnico, ki so jo na Tajskem pripravili priznani fotografi, in ker je moral vsak udeleženec izbrati temo, ki jo bo fotografiral med učenjem, je predlagala prostitucijo. »Nekaj povsem normalnega se mi je zdelo, da s fotoaparatom zabeležiš stereotipe, ki so povezani s to temo. Recimo zapuščeno mamo, ki je narkomanka, živi v getu ter poskuša s prostitucijo preživeti sebe in svojega otroka. V Bangkoku sem tik pred delavnico našla točno takšno žensko in se dogovorila z njo za fotografiranje. A že prvi dan je izginila. Preprosto je ni bilo več. Skupaj s tajskim prevajalcem sva morala nato zelo na hitro najti zamenjavo in tako sva našla dekleta, ki pa se ni ujemalo s temi stereotipi. V prostitucijo je šla prostovoljno. Ker sem bila pod velikim časovnim pritiskom, sem se vseeno odločila zanjo. A potem sem spoznala še številna druga dekleta s podobnimi zgodbami. Pravzaprav jih je bilo ogromno,« se spomni Hessejeva.

Odkrile teh mladih žensk jo je preenetilo, saj priznava, da je vse dotlej podlegala stereotipnemu prepričanju, da gre pri najstarejši obrti na svetu nujno za prisilo ene osebe v spolne odnose, za katere mora druga oseba plačati. Tudi zato se je pred fotografiranjem vedno prepričala, da nobena od portretirank ni bila prisiljena v prostitucijo in da tudi nimajo zvodnika, ki bi od njih zahteval del ali celoten zaslužek. »Nikakor se ne spim, da prisilne prostitucije v jugovzhodni Aziji ni. Seveda obstaja. Na Tajskem so žrtve predvsem dekleta iz Kambodže ali pa mlade deklice in fantki, ki jih najemajo turisti, kar je naravnost ogabno. Mlade ženske, ki sem jih fotografirala sama, pa so se same odločile, da bodo šle v ta biznis. In to je dejansko biznis, saj so se zanj odločile, ker lahko na hitro zaslužijo precej denarja. Sicer pa so ženske kot vi ali jaz. In to je pač njihov poklic, tako kot imava svoj poklic vi ali jaz.«

Večina mladih žensk, ki jih je ujela v

KATHARINA HESSE
5

KATHARINA HESSE
6

bila nenehno nezadovoljna s fotografijami. Nekoč sem si rekla, nič, bom naredila pa vsaj spominske fotografije s črno-belimi filmom. Pritiskala sem na sprožilec in v pičlih desetih minutah naredila fotografije, ki so mi bile res všeč. Danes sem seveda kritična tudi do teh, a še vedno so eden mojih najljubših spominov na Kitajsko. «Še ena zgodba, ki je zlepa ne bo pozabila, je zgodba o kitajskih psihiatričnih bolnišnicah. Teh se je želela lotiti, že odkar je v začetku 90. let o njih brala v Spieglu, nato pa ji je uspelo po naključju vzpostaviti stik, ker je v eni od njih kot prostovoljka delala njena prijateljica. Pravi, da je bila to »precej grozljiva izkušnja«.

Stran: 53, 52, 54, 55

Rubrika: /

Žanr: poročilo

Površina članka: 2492 cm²

objektiv, je imela od 22 do 25 let. Nekatere med njimi so imele podnevi tudi druge službe; ena izmed njih je denimo delala v hotelski recepciji. Spoznala je tudi dekle, ki je bila mati samohranilka in je tako preživljala svojega otroka. »Ko smo se nekoč pogovarjali, je s seboj pripeljala prijateljico, ki je povedala, da tisti teden sicer dela kot prostitutka, a še teden prej je bila natakariča v kavarni, dva tedna pozneje pa se ji je obetalo neko drugo delo. Bila sem osupla in vprašala sem jo, ali so ji vsa ta dela res enakovredna. In odgovorila je, seveda, saj gre za denar.« Portretirala je tudi mladega moškega, ki je želel postati ženska in se je s prostitucijo ukvarjal zato, da bi si lahko plačal operacijo. Letos aprila ga je po naključju spet srečala, tokrat že kot pravo žensko, ki je prejšnje življenje zamenjala za fanta in bitko za poklic stevardese. »Pravzaprav se veliko žensk odreče prostituciji, ko dobijo fanta, ki jih vzdržuje. Eno dekle pa nam je razložilo, da lahko ta posel povzroči tudi vsaj nekoliko odvisnosti. Sploh pri dekletih, ki so s podeželja in pridejo v veliko mesto, se je izkazalo, da imajo četrte rdečih luči ali tamkajšnje bare za svoj dom. Tam se počutijo varno,« ugotavlja Hessejeva.

Skupaj z Dayevo sta s prostitutkami preživeli veliko časa in sta se z njimi tudi veliko pogovarjali, Dayeva pa je njihove zgodbe nato tudi popisala. Kljub temu je mnoge presenetilo, kako zelo blizu sta jim uspeli priti. O tem najbolj nazorno pričajo fotografije Hessejeve, na katerih niso le ženske, posnela je tudi samo bistvo njihovega posla, spolne odnose s strankami. Najpomembnejše pri tem je, da moški na fotografijah niso najeti igralci, temveč so to njihove dejanske stranke, tako turisti kot tudi domačini, ki so se bill, kot kaže, pred njenim objektivom pripravljali povsem sprostiti. Kako jih je uspela prepričati, da so delili z njo in posledično z javnostjo intimne trenutke, za katere so tik pred ali za tem plačali? »Najprej smo se pogovorili z dekleti, saj smo želeli ugotoviti, ali se s tem sploh strinjajo. Ker jih ima veliko redne stranke, smo jih prosili, naj jih vprašajo, ali bi bile tudi te pripravljene sodelovati pri fotografiranju. In nekatere so privolile,« pravi Hessejeva. Najverjetneje je k pripravljenosti na sodelovanje veliko pripomogla tudi obveza, da fotografije ne bodo objavljene na Tajskem.

TEŽAVE Z ZAHODOM

Hessejeva danes pravi, da ji je delo s prostovoljnimi tajskimi prostitutkami povsem spremenilo pogled na to, kako bi morala v prihodnje pristopiti k fotografskim zgodbam. Zdaj pravi, da ve, da mora svoj tempo upočasniti. Morda je priložnost za to umetniška fotografija, ki jo vse bolj miha, čeprav za zdaj še vedno dela tudi za številne medije, ki pa imajo od začetka finančne krize na voljo vse nižje proračune za sodelavce v oddaljenih

državah. Trenutno se še najbolj osredotoča na samostojno razstavo celotnega projekta *Lastna izbira*, ki jo spomladi načrtuje v Pekingu. Hkrati bo izšla knjiga, del projekta pa bo tudi multimedijska predstavitev projekta, v katero bo vključila glasbo priznanega skladatelja RYUICHIJA SAKAMOTA, ki ga med drugim poznamo tudi po glasbeni opremi BERTOLUCCIEVE klasične *Poslednji kitajski cesar*. »Ko mi je poleti odpisal, da lahko uporabim njegovo glasbo, nekaj časa sploh nisem mogla verjeti,« je navdušena Hessejeva. In kakšen odziv pričakuje od kitajskega občinstva? »Nekatere fotografije so že gostovale na razstavah in niso bile deležne zgražanja, če imate to v mislih,

saj so v tem delu sveta navajeni takšnih prizorov. Če imajo kje težave, jih imajo na Zahodu,« je prepričana. In ne govori na pamet. Ena od fotografij iz serije *Lastna izbira* se je pred časom potegovala za zmago na zelo uglednem fotografskem natečaju, ki ga seveda pripravljajo »zahodnjaki«, a so ji dali organizatorji v več telefonskih klicih vedeti, da dvomijo o tem, da je njen projekt pristen. Niso si znali predstavljati, da bi jo prostitutke lahko spustile v svoj intimni prostor, očitali so ji tudi, da je morda sodelovala z zvodniki in dekleta silila v prostitucijo ter si tako kupila pot do popolnih fotografij.

Ko sta obe avtorici projekta poskušali

ugotoviti, kaj je organizatorje natečaja pripeljalo do takšnega razmišljanja, sta ugotovili, da je to najverjetneje povezano z dejstvom, da se zdi v zahodnem svetu spolnost in s tem toliko bolj tudi prostitucija nekaj umazanega in grešnega tudi zato, ker sta imela velik vpliv na kulturo krščanstvo in judovska vera. Na Tajskem izhajajo iz budizma, ki je do teh pojavov tolerantnejši. »Dva fotografata sta se lotila podobnih projektov tukaj v Evropi, francoska fotografinja, ki je fotografirala francoske prostitutke, je dobila ogromno sovražne pošte. In ko smo se pogovarjali o tem, se je tudi ona strinjala z našino domnevo,« pravi Hessejeva. X

LASTNA IZBIRA MLADINA 41 15. 10. 2010